

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

[Redacted signature block]

Datum
02-04-2025

Kenmerk
DGA-PAV / 98070847

RT 0000099999

Bijlage(n)
4

nota
TER ADVISERING

aanpassing brief hoofdlijnen 8e actieprogramma
tb.v. RFL en MR

Parafenroute		
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]

Onderwerp

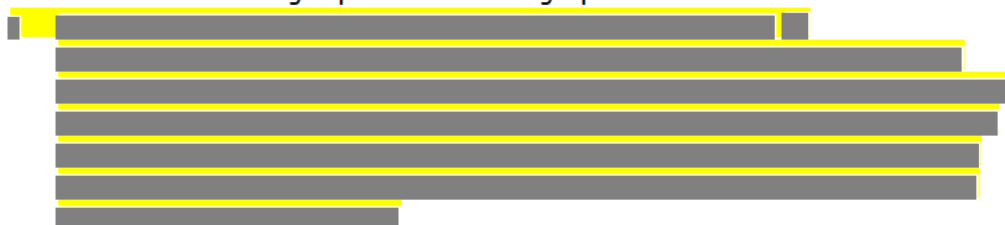
De door u geagendeerde brief met de hoofdlijnen van het 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn (8e AP) is in de MR van vrijdag 7 maart jl. op uw verzoek aangehouden. Na de CFL van 18 februari jl. heeft u op 10 maart jl. inhoudelijke vragen gesteld over de brief en hierna is de brief op uw verzoek op een aantal punten aangepast en opnieuw aan u voorgelegd voor agendering in de RFL. Op 1 april jl. zijn via uw PA opmerkingen ontvangen op deze nieuwe versie van de brief. In deze nota wordt een nieuwe versie van de brief aan u voorgelegd, waarin een aantal opmerkingen reeds met track changes is verwerkt. Ten aanzien van een aantal andere opmerkingen wordt u geadviseerd deze niet over te nemen, omdat deze zo fundamenteel van aard zijn dat het aanbrengen van de gevraagde wijzigingen het risico van het niet behalen van de benodigde waterkwaliteitsverbetering middels het 8e AP vergroot, en een aantal andere risico's met zich brengt. Met het oog op het vervolgproces om te komen tot tijdige vaststelling van het 8e AP is het van belang dat de kamerbrief snel uit kan gaan, zodat het uitzetten van de doorrekening van het maatregelpakket 8e AP in gang gezet kan worden en het 8e AP tijdig (1 januari 2026) kan gaan gelden.

Ontvangen BPZ

Advies

- U wordt geadviseerd om zo spoedig mogelijk de bijgevoegde kamerbrief te agenderen voor de RFL van 8 april aanstaande ten behoeve van agendering van de kamerbrief in de MR van 11 april, zodat er voldoende ruimte is voor het te doorlopen vervolgproces om tijdig het 8^e AP vast te stellen.
- U wordt geadviseerd om de brief niet aan te passen met de voorgestelde opmerkingen over bufferstroken, de verlaging van de kortingspercentage van de stikstofgebruiksnorm in de doorrekening en de 2:6 rotatie met rustgewassen op zand- en lössgrond in plaats van de voorgestelde 1:3 rotatie met rustgewassen, vanwege de inschatting dat door het verwerken van de opmerkingen het 8^e AP onvoldoende verbetering in de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit laat zien, dit het risico op een infractieprocedure van de EC op de Nitraatrichtlijn vergroot en niet bijdraagt aan de inzet om te komen tot een nieuwe derogatie.

Kernpunten

- In het Tweeminutendebat van 25 maart jl. heeft u aangeven binnen twee weken de kamerbrief over de hoofdlijnen van het 8^e actieprogramma naar de Tweede Kamer te sturen.
- 1 april jl. zijn via uw PA een aantal opmerkingen op de kamerbrief geplaatst. Deze opmerkingen zijn grotendeels verwerkt. Een aantal opmerkingen zijn niet verwerkt, dit betreft:
  - Inzicht in het effect van bufferstroken en het verzoek om daar een aparte evaluatie op uit te voeren,
  - Aanpassing van de gemiddelde verlagingpercentages ter actualisatie van de stikstofgebruiksnormen (3%-5% en 8% in plaats van voorgestelde 5%-10%-15% en 20%) in de doorrekening waarmee het effect op de grond- en oppervlaktekwaliteit in beeld wordt gebracht inclusief het verzoek om aanpassing van de stikstofgebruiksnormen te relateren aan specifieke teelten zodat minder uitspoelingsgevoelige teelten ook minder kunnen worden gekort,
  - In het gebied zand zuid en löss de voorgestelde 1:3 rotatie met rustgewassen te vervangen door de 2:6 rotatie.
- De bovengenoemde opmerkingen betreffen fundamentele elementen in de hoofdlijnen van het 8^e actieprogramma, waarover met u op een aantal momenten in de afgelopen maanden is gesproken.

- Uit de waterkwaliteitsonderzoeken die uitgevoerd zijn ten behoeve van de Evaluatie van de Meststoffenwet blijkt dat, met voortzetting van alle nu geldende maatregelen uit het 7^e actieprogramma en de derogatiebeschikking, er nog een waterkwaliteitsopgave ligt zowel voor grondwater (zand zuid en löss) als voor oppervlaktewater (kleinere gebieden verspreid over Nederland).

Kenmerk
DGA-PAV / 98070847

[REDACTED]

- Het afzwakken van een aantal hiervoor belangrijke elementen in de voorgenomen hoofdlijnen van het 8^e actieprogramma draagt hier niet aan bij, zoals waar het gaat om de verlaging van de door te rekenen percentages voor de stikstofgebruiksnorm. Deze verlaging zal immers ook gezien moeten worden in relatie met de in de derogatiebeschikking opgenomen korting van 20% op de stikstofgebruiksnorm in NV-gebieden (zie hiervoor ook de brief van de Europese Commissie van 25 november '24 waarin de EC vragen heeft gesteld over de implementatie van de derogatiebeschikking en de Nitraatrichtlijn).
- Het meer ruimte bieden in de periode waarin geen rustgewas geteeld hoeft te worden (2:6 i.p.v. 1:3) in zand zuid en löss vergroot het risico op meer uitspoeling in de komende actieprogrammaperiode van vier jaar.

[REDACTED]

- Daarnaast is met het oog op de benodigde (oppervlakte)waterkwaliteitsverbetering een onderzoek naar de effectiviteit van bufferstroken in het licht van de verplichting daartoe in de derogatiebeschikking niet opportuun en zullen op grond van de codes voor goede landbouwpraktijk regels over bemesting in de nabijheid van waterlopen moeten blijven gelden.

[REDACTED]

- Voorts zal de EC bij de beoordeling van een eventuele derogatie-aanvraag van Nederland het 8^e actieprogramma betrekken.
- Een aantal opmerkingen komt overeen met de inbreng van stakeholders tijdens de stakeholderbijeenkomsten van het 8^e actieprogramma. Destijds is deze inbreng om voornoemde redenen niet verwerkt in de hoofdlijnen van het 8^e actieprogramma.
- Tot slot wijkt de bijgevoegde versie van de kamerbrief over het 8^e actieprogramma in grote mate af van de versie die u ten behoeve van agendering voor de MR op 7 maart jl. naar het kabinet heeft verzonden.

Toelichting

Mocht u ondanks het bovenstaande toch besluiten om uw opmerkingen over bufferstroken, de verlaging van de kortingspercentage van de stikstofgebruiksnorm en de 2:6 rotatie met rustgewassen op zand- en lössgrond in de brief te verwerken, dan kan dit met de volgende aanpassingen in de brief.

Bufferstroken

Opnemen pagina 5, derde alinea:

'Daarnaast ben ik voornemens om de effectiviteit van de bufferstroken met het oog op de verbetering van de waterkwaliteit te onderzoeken. Tegelijkertijd realiseer ik dat op basis van de Nitraatrichtlijn regels blijven over de voorwaarden voor het op of in de bodem brengen van een meststof in de nabijheid van waterlopen.'

Stikstofgebruiksnorm

Opnemen pagina 5, vierde alinea: Percentages 5%-10%-15% en 20% vervangen door '3%-5% en 8%'.

Opnemen pagina 6, na eerste zin:

'In dat licht bekijk ik ook de mogelijkheid om op termijn stikstofgebruiksnormen voor teelten meer te relateren aan de mate van uitspoelingsgevoeligheid van die teelten.'

2:6 rotatie met rustgewassen zand zuid en löss i.p.v. 1:3

Opnemen pagina 6, derde alinea: 1:3 vervangen door '2:6'.